

Konya Kalesi Pazar Kapısı'nda Asılı Gülleler Üzerine Bazı Düşünceler

Coşkun Bilgi *

Makale Türü / Article Type: Araştırma Makalesi / Research Article

Gönderim / Received: 06.11.2024, Kabul / Accepted: 20.12.2024, Yayın / Published: 26.12.2024

Özet: İnsanlar tarih boyunca gerek korunmak gerekse ihtiyaçlarına cevap verebilmek için toplum içerisinde bir arada yaşamayı tercih etmişlerdir. Tek başına çözemeyeceği problemleri birlikte aşmanın kolaylığı insanı sosyal bir varlık haline gelmeye iten önemli etkenlerdendir. Toplum içerisinde yer alan bireyler beslenme, barınma ve korunma ihtiyaçlarını özelde bireysel, genelde de bütünsel çözmeyi başarabilmiştir. Bu ihtiyaçları en basit şekliyle kovuk ve mağaralardan gelişmiş mimarilere kadar karşılamayı başaran insan, toplumsal olarak tüzel varlığıyla daha büyük ölçeklerde çözümler getirmiştir. Bu bağlamda, Tunç Çağı'ndan önce de örnekleri bilinen, özellikle Tunç Çağı'ndan itibaren yoğun şekilde kullanılan şehir savunma yapıları, medeniyetleri kaleler içerisine hapsedmiştir. Şehirler kontrollerini yüksek surlarından içeriye açılan kapılardan sağlamışlardır. Şehir savunma yapılarının önemli unsurları olan kapılar güvenli geçişi sağlamanın yanı sıra bazı görevleri de üstlenmiştir. Şehirler, askeri varlıklarını ve gücünü daha meydana inmeden göstererek düşmanı peşin peşin caydırmak istemişlerdir. Birçoğu propaganda unsurlarından faydalanmıştır. Düşmana ait ganimet olarak ele geçirilen askeri teçizatlar ya da kendi güçlü sporcu ve askerlerinin heykellerini görünür yerlere dikmek bu gelenekler arasındadır. Araştırmamızın konusunu tarihi sur kapıları üzerinde verilmeye çalışılan mesajlardan bir tanesine örnek teşkil eden gülle asma geleneği oluşturmaktadır. Konya'nın Anadolu Selçuklularına başkent oluşundan Osmanlı Devleti sonlarına kadar ayakta olan şehir surları kapılarından pazar kapısı üzerindeki zincirlerle asılı güllelerin ne anlama geldiği açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sur, Kapı, Kale, Gülle, Kahramanlık.

* Dr., Konya Büyükşehir Belediyesi, Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı, Konya/Türkiye, ORCID: 0000-0003-2711-5417, E-mail: coskun.bilgi@konya.bel.tr

Atıf/Citation: Bilgi, C. (2024). Konya Kalesi Pazar Kapısı'nda Asılı Gülleler Üzerine Bazı Düşünceler. *Konya Araştırmaları Dergisi*, 1, ss. 70-84.

Plagiarism: Bu makale intihal programında taranmış ve en az iki hakem incelemesinden geçmiştir. | This article has been scanned via a plagiarism software and reviewed by at least two referees.

Bu çalışma Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 Uluslararası (CC BY-NC-ND 4.0) ile lisanslanmıştır. | This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).

Some Thoughts on the Cannonballs Hanging on the Market Gate of Konya Castle

Abstract: Throughout history, people have preferred to live together in society both for protection and to meet their needs. The ease of overcoming problems that they cannot solve alone is one of the important factors that pushes people to become social beings. Individuals in society have managed to solve their nutrition, shelter and protection needs individually in particular and holistically in general. Man, who has managed to meet these needs in the simplest form from cavities and caves to advanced architectures, has brought solutions on a larger scale with his legal existence as a society. In this context, city defense structures, examples of which are known before the Bronze Age and which have been used intensively especially since the Bronze Age, have confined civilizations within castles. Cities have maintained their control through gates opening into the interior from their high walls. Gates, which are important elements of city defense structures, have undertaken certain tasks in addition to ensuring safe passage. Cities have wanted to deter the enemy in advance by showing their military presence and power before they even arrive in the square. Many have benefited from propaganda elements. Among these traditions are the military equipment captured as spoils of war or the statues of one's own strong athletes and soldiers in visible places. The subject of our research is the tradition of hanging cannonballs, which is an example of one of the messages tried to be given on the historical city wall gates. The meaning of the cannonballs hanging from chains on the market gate of the city wall gates that stood from the time Konya became the capital of the Anatolian Seljuks until the end of the Ottoman Empire was tried to be explained.

Keywords: Wall, Gate, Castle, Cannonball, Heroism.

Değerlendirme / Review :	Çift taraflı kör hakemlik, dış bağımsız / <i>Double-blind peer-reviewed, external independent.</i>
Etik Beyan / Ethical Declaration :	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde etik ilkelere uyulmuştur. / <i>Ethical principles were followed during the preparation of this study.</i>
Etik Bildirim / Complaints :	info@konyadergisi.net
Beznerlik Taraması / Similarity Check :	Turnitin
Çıkar Çatışması / Conflict of Interest :	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir. / <i>The Author declares that there is no conflict of interest.</i>
Finansman / Grant Support :	Herhangi bir fon, hibe veya başka bir destek alınmamıştır. / <i>No funds, grants, or other support was received.</i>

Giriş

İnsanlık tarihinin her evresinde toplumlara ve medeniyetlere ev sahipliği yapmış bir şehir olan Konya, merkezinde bir höyükle tanınmaktadır. Bu höyük günümüzde Alaeddin Tepesi olarak anılmaktadır. Yapılan arkeolojik kazılar sonucunda M.Ö. 2000'lere ait seramiklerin varlığı bilinmekle birlikte mimari açıdan ilk yerleşim katmanını Frigler döneminden başlatmak daha olasıdır (Akok, 1975).

Frig şehri olduğu dönemde Konya'nın idari ve önemli yapılarını bir sur duvarının içinde toplamış olduklarına dair görüşler mevcuttur. Her ne kadar Frig Kalesi'nin varlığı ve sınırları bugün tartışılrsa da Selçuklu Döneminde böyle bir kalenin varlığı kesin olarak bilinmektedir. Hatta bugün Konya müzeleri envanterinde yer alan surlara dair 1106 yılına ait burç kitabesi, Danişmentiler döneminde dahi yazılı ispat sunmaktadır (Rıfaoğlu, 2006). İç Kale adı verilen ve Selçuklu Sarayı'nı çevreleyen surlar II. Kılıçarslan (1155-1192) dönemine tarihlendirilmektedir (Küçükdağ, vd., 2020).

Şehir nüfusunun artmasıyla sivil halkı da içine alan bir dış sur inşasına karar verildiği anlaşılmaktadır. 1221 yılında inşa edilen dış surların planını I. Alaeddin Keykubat sadece mimarlara ve sanatçılara bırakmamış bizzat kendisi de müdahalelerde bulunmuştur (Küçükdağ, vd., 2020).

Konya'nın tarihi açısından önemli bir yer tutan ve günümüzde Alaeddin Tepesi üzerindeki II. Kılıçarslan Köşkü ve şehir merkezinde bazı parsellerde varlığı bilinen sur kalıntıları dışında günümüze ulaşamayan Konya Kalesi ve dış surları birçok sır barındırmaktadır. Tarihi kaynaklardan ve yapılan araştırmalardan hareketle Konya dış surlarının 12 kapıya sahip olduğu bilinmektedir. Haklarında pek çok yayın kaleme alınan kapılardan pazar kapısı C. Texier'in 1828 tarihli gravürü ile ayrıca dikkat çekmektedir.

Konya müze envanterinde yer alan "*Selçuklu Melekleri*" tasvirleriyle tanınan pazar kapısında üzerine pek bir şey söylenmemiş bir başka ayrıntı yer alır. Cepheden kapıyı görüş açımızla bize göre kapı girişinin hemen sağında iki, solunda ise bir kürenin, melek tasvirlerinin altında zincirlerle duvara asılı vaziyette durduğuna şahit oluruz. Kapı önündeki ticaret faaliyetlerine dayanarak yapılan gözlemlerden anlaşılmaktadır ki bu küreler dikkatlice incelendiğinde birbirine eşit büyüklükte değildir. İki tanesi karpuz büyüklüğünde çapa sahipken bir diğeri ise onlardan 1/2 oranında daha büyüktür. Bir diğer ölçütümüz ise kapı üzerinde iki yana konumlandırılmış melek figürleridir. Bu meleklerin

ölçüleri bilinmektedir. D. Krecker tarafından çizilmiş melek figürlerinde de verilen eşeli görebilmekteyiz (Atçeken & Bedirhan, 2012).

Bugün İnce Minare Müzesi'nde sergilenen kanatlı meleklerin gravürdeki duruş konumları ve büyüklüklerine göre fotogrametrik tekniklerle güllerin büyüklüğü hakkında daha net bilgilere ulaşabilmekteyiz. Fotogrametri tekniğiyle birlikte pek çok anıtın yapısal değişimleri ve problemleri ölçülüp tespit edilebilmektedir (Arias vd., 2005). Ayrıca bu tekniğin rölöve çalışmalarında kullanılması da kaçınılmaz hale gelmiştir (Yakar vd., 2005). Bu teknikle aşağıdaki görselde bize göre en sağda yer alan büyük kürenin yaklaşık eşit olarak 50 cm çapa sahip olduğu, hemen yanındaki kürenin 35 cm ve üçüncüsünün de 40 cm çaplarında olduğu sonucuna varılmaktadır. Üç adet kürenin ne olduğunu, ne amaçla kullanılmış ya da neden oraya asılmış olduğunu anlamak için literatüre göz attığımızda önemli verilere ulaşmaktayız.

Görsel 1: C. Texier'in 1828 tarihinde çizdiği Pazar Kapısı gravürü (Sarre, 1989, s. 2).

Görsel 2: Kreyker tarafından çizilen melek figürleri (Atçeken & Bedirhan, 2012).

1. Tarihsel Bağlam ve Kapıların Sembolik İşlevleri

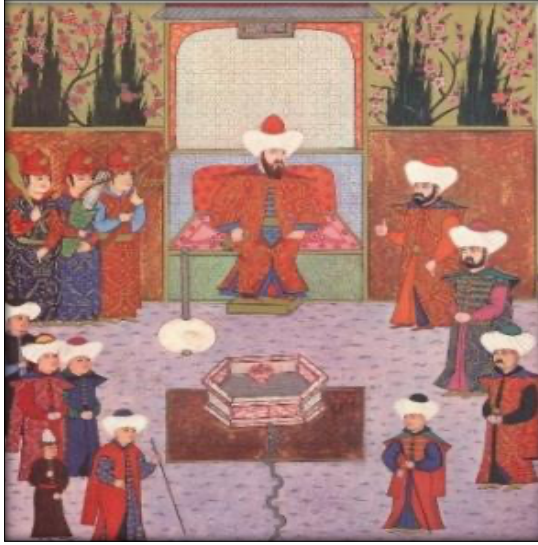
Hem günümüzde hem geçmişte toplumsal ilişkiler mekândan bağımsız değildir. Mekânı üretmek ve araçsallaştırmak toplumsal ilişkilerde belirleyici olabilmektedir (Lefebvre, 2014, s. 56). Özellikle iktidar açısından mekân önemli bir temsil alanıdır. İdeolojisini ve gücünü mimari yapılarda somutlaştırmaktadır. Mekânların dizaynı ve kurgusu iktidarların siyasal güçlerinin simgesi haline gelir (Foucault, 2012, s. 113). Tarih boyunca toplumlar askeri gücünü ve siyasi otoritesini göstermek için pek çok yol denemişlerdir. Göstermiş oldukları kahramanlıkları ve zaferlerini simgeleştirip halkın görebileceği alanlara işlenmiştir. Çoğu zaman kentin en işlek merkezi ya da kente giriş kapısı ideal alanlar olarak benimsenmiştir. Propagandalar, hikâyeler ve simgelerle görenlere mesajlar verme yoluyla işlenmiştir. Bu simge bazen düşman askerine ait ele geçirilmiş bir teçhizat bazen de düşmanı alt etmeyi sağlamış bir silah olabilmektedir. Verilmek istenen mesaj, güçlü, hazır ve caydırıcı olduklarının herkesçe bilinmesi

olmuştur. Dosta güven ve gurur veren bu simgelerin propaganda amacı taşıdığı bilinse de düşmana elbette korku ve endişe vermiştir.

İnsanoğlu savunma ve taarruz maksadıyla birçok silah ve yöntem kullanmış ve kullanmaya devam etmektedir. Ateşli silahların icadına kadar en basit tanımlamayla delici, kesici ve ezici aletler kullanılmıştır. Herhangi bir mekanğin ya da ileri teknolojinin gelişmediği çağlarda kullanılmaya başlayan bu silahlar modern çağlarda da tamamen terk edilmemiş, bazı standartlar getirilerek spor ve askeri antrenmanlarda kullanılmaya devam etmiştir. Özellikle ezici maksatla kullanılan silahlar kahramanlığı ve gücü temsil etmesi sebebiyle topuz, gürz, gülle, şeşper, lobut gibi formlarda çeşitlenerek kullanımını uzun yıllar sürdürmüştür. Osmanlı topraklarından Hindistan'a kadar bilinen adıyla zorhane sporunda kullanılan lobutlar ve güreşçi tekkelerinde kullanılan güllerle sulh zamanlarında orduların antrenman araçları olmuşlardır. Örneğin Varka ile Gülşah hikâyelerinde Mahi Varaka'nın Billur'da savaşmasını anlatan resimde kılıç, gürz, kalkan ve devrin savaşçı giysileri izlenmektedir (Eralp, 1993).

Güllerin gücü temsil etmesi, idman yapan sporcu ve askerlerin kullandığı ağırlıklarla ilişkilendirilebilir. Türklerin Orta Asya'dan beri idmanlarında ağırlıklar kaldırdığı bilinir. Selçuklu ve Osmanlı'da da süren bu gelenekte tarihe mâl olmuş sultanların dahi adı geçmektedir. Acar ve Özveri konudan şu şekilde bahseder;

“Topuz kaldırmayı önemseyen, bizzat yapan ve bu alanda çok başarılı olan ilk Osmanlı padişahı Orhan Gazi'dir (1324-60). Elçileri huzuruna kabul ettiğinde, kaldırdığı ağır mermer topuzları onlara göstermek için yanında bulundurduğu söylenir. Şehzade Cem (1459-95) de ağır gürz kaldırmakla ün yapmıştır. Karaman'da vali iken (1474-81), I. Alaeddin Keykubad'ın ve Karamanoğulları'nın kaldırdığı topuzlara birkaç okka ek ağırlık koyarak idman yaptığı rivayet edilir. Ağırlık kaldırarak değil de at üzerindeyken topuzunu havaya atıp tutarak hüner gösteren ve bu nedenle adına nişan taşı dikilmiş olan padişah, Sultan I. Ahmed'dir (1603-17).” (Acar & Özveri, 2018).

Görsel 3: Orhan Gazi'nin yanı başında büyük bir güzr ile tasvir edilen minyatür (Nakkaş Ali Çelebi), Seyyid Lokman'ın Hünernâmesi'nden (Acar & Özveri, 2018).

Buradan, çalışmamıza konu olan ve Osmanlı'nın son dönemlerindeki bir gravüre yansıyan Selçuklu sur kapısına asılan güllerin o dönemlerde taşıdığı anlamlar hakkında fikir edinebilmekteyiz.

2. Kapılara Asılan Objelerin Fiziksel ve Simgesel Özellikleri

Acar ve Özveri (2018), I. Gıyaseddin Keyhüsrev (ö.1211), IV. Rukneddin Kılıçarslan (ö.1266), Yıldırım Bayezid (1389-1402), Cem Sultan (1459-95) ve IV. Murad'ın (1623-40) bu alanda fevkalade usta olduklarını nakletmektedirler.

Güç gösterisine konu olacak kahramanlıklar göstermek sadece sultanların harcı değildir. Unutulmamalıdır ki iyi bir sporcu aynı zamanda iyi bir asker ve savaşçı adaydır. Topuz kaldıran sporcu, eğer kolay kolay kimsenin kaldıramayacağı bir ağırlığı kaldırmışsa, gelecek kuşaklara örnek olması için, güzrünün kale kapısına asılması eski bir gelenektir. Nicolas tarafından 1829 yılından yapılmış bir resimde, Edirne Kalesi kapılarından birine asılmış bu tür iki güzr görülmektedir (Acar & Özveri, 2018).

Görsel 4: Edirne kale kapısında asılı iki topuz (Acar & Özveri, 260).

Günümüzde bu gürzlerin halen süren örneği, İstanbul surları Silivrikapı üzerinde görülmektedir. Kapının şehir tarafında, Hadım İbrahim Paşa Camii'ne bakan kısmında, 2,5 m. yükseklikte, demir bir sapın ucunda yanlarında iki zincirle asılı bir küre yer almaktadır. Dikkatlice bakıldığında bir gürz olduğu anlaşılan bu küreyi altında bulunan kitabesi de doğrulamakta ve 1630 yılında Zaralı İdris pehlivana ait olduğundan bahsedilmektedir. Kitabe şöyledir:

“Eski Saray baltacılarından Zaralı/Rizeli(?) pehlivan İdris'in gürzine nazar edüp Fatiha-i Şerif'e okuyan iman ile gide Sene 1040 Okka 86” (Cangül, 2008).

Görsel 5: Silivrikapı üzerinde asılı duran gürzden bir görsel

Osmanlı devlet teşkilatında, sarayların muhafız kıtalarında istihdam edilen ve muhtemelen iriyarı bir yeniçeri askeri olan İdris pehlivanın gürzünün buraya asılma sebebi müsabakalarda göstermiş olduğu başarıdır (Güldal, 2016).

Görsel 6: Osmanlı dönemi mührüne sahip bir pehlivan güllesi (giry) (Bayrak Müzayede).

Evliya Çelebi'nin verdiği bilgiler, Osmanlı ve Selçuklu dönemi uygulamalarının sürekliliğini ortaya koymaktadır. Evliya Çelebi Budin Kalesi'nin orta hisarı Beç (Viyana) kapısının iç yüzündeki kemerlerde demir zincirlerle asılı bulunan, Sultan IV. Murad'ın altı tanesini üst üste koyup hıştla deldiği kalkanların yanında, Gazi Gürz İlyas Baba'nın 100 okkalık (128 kg) bir topuzunun ve her biri 10'ar okka (12,8 kg) gelir 16 bilyeli eşi görülmemiş büyüklükte dev bir salığının bulunduğunu; Kemah Kalesi'nin kemeri üstünde de bir başka pehlivan güzünün asılı olduğunu yazmaktadır (Kahraman, 2010).

Evliya Çelebi kale sur kapılarının üzerine asılan güzrlere bir örneği de Niksar Kalesi'nden verir; "Kapı üzerinde geçmiş zamanın pehlivanlarının güzrleri ve diğer silahları asılı durur" demektedir (Dağlı & Kahraman, 2008).

Görsel 7: Osmanlı dönemi güreşçilerinin idman güllerini (giryâ) ile çalıştıkları bilinmektedir (Cannar, 2013).

Tarihi Konya kapılarından pazar kapısı üzerinde zincirle asılı kürelerin birer pehlivan gürzü olma olasılığı oldukça kuvvetlenmektedir. Ancak Sur kapılarına asılan kahramanlık unsurları bu kadarla sınırlı değildir. Söz konusu olan sadece küreler olsa bile bunu kesin bir ifadeyle söyleyemiyoruz. Bize farklı seçeneklerin de olabileceği düşüncesine iten sebep Antalya Kalesi kuzey kapısına zincirle asıldığı rivayet edilen top güllüsüdür.

Antalya Kalesi'ni kuşatan Karamanoğlu Mehmet Bey'in, kaleden atılan bir top güllesi sonucunda hayatını kaybettiği rivayet edilmektedir. Daha sonra bu gülle âleme ibret olsun diye kalenin kuzey kapısına bir zincirle asılır. 1914 yılında kale kapısının yıkımında görülen lüzum üzerine gülle, kale dibinde metfun bulunan Bayraktar Baba naaşı ile birlikte Paşa Camii avlusuna nakledilmiştir. 1919 yılında ise müzeye taşınmıştır (Sönmez, 2008).

Sonuç

Bu araştırma, Selçuklu dönemi savunma yapılarında sembolik objelerin işlevi üzerine yeni bir perspektif sunmakta ve Konya sur kapılarının kültürel sembolizmine ışık tutmaktadır.

Araştırmalarımız neticesinde sur kapısında asılı duran kürelerin düşmana karşı kazanılan bir gülleyi de temsil etmesi gelenekten sayılabilir. Sonuç olarak asılı kürelerin kimliğini tam olarak ortaya koyamamak da asılış amacı konusunda belli bir fikir ortaya çıkarmış olduk. Bu şehrin kahraman, güçlü ve cengâver askerlerinin olduğu, muzaffer başarılar elde etmiş ve bunlardan art niyetli herkesin ibret alması gerektiği mesajının verilmiş olduğu açıktır. Bu düşüncemizi destekleyebilecek bir diğer unsur da asılı nişanelerin hemen üzerlerinde duran melek tasvirleridir. Bu kanatlı tasvirler Selçuklu melek tasviri olarak isimlendirilmektedir. Bu tasvirler, tarih boyunca medeniyetlerde farklı mitolojilere konu olarak suret değiştirseler de kanatlarıyla koruyucu, zafer getiren ve gurur veren görevleriyle ortak paydada buluşmaktadırlar.

Konya şehrinin Selçuklu Dönemi'nde var olan 12 kapısından hepsinin gravürüne sahip değiliz. Ancak sahip olduklarımızla kıyasladığımızda sadece pazar faaliyetinin yaşandığı, her milletten tacir ve müşterilerin geldiği bu hareketli kapı üzerinde asılı duran güller umulur ki pek çok düşmana bu surlardan uzak durmaları gerektiği mesajını iletmışlerdir.

Kaynakça | Bibliography

- Acar, Ş., & Özveri, M. (2018). Osmanlı'da Savaş ve Spor Topuzları. *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*, 19(2), ss. 240-264.
- Akok, M. (1975). Konya Şehri İçindeki Alâeddin Tepesinde Türk Tarih Kurumu Adına Yapılan Arkeolojik Kazıların Mimari Buluntuları. *Belleten*, 39(154), ss. 217-224.
- Arias, P., Herráez, J., Lorenzo, H., ve Ordóñez, C. (2005). Control of Structural Problems in Cultural Heritage Monuments Using Close Range Photogrammetry and Computer Methods Control of Structural Problems in Cultural Heritage Monuments Using Close-Range Photogrammetry and Computer Methods. *Computers and Structures*, 83(21–22), pp. 1754-1766.
- Atçeken, Z., & Bedirhan, Y. (2012). *Selçuklu Müesseseleri ve Medeniyet Tarihi*. Eğitim Kitabevi.
- Bayrak Müzayede, Osmanlıca Damgalı Girya. <https://www.bayrakmuzayede.com/osmanlica-damgali-girya-nadir-pehlivan-agirliigi.html>.
- Cangül, C. (2008, Ekim). *Silivri Kapısı Üzerindeki Gürz*. <https://www.canercangul.com/15806/silivri-kapisi-uzerindeki-gurz-2/>.
- Cannar, O. (2013, Kasım). *A pehlivan lifts kettlebell*. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:A_turkish_wrestler_lifts_girya.jpg
- Dağlı, Y., & Kahraman, S. A. (2008). *Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnamesi: Bursa-Bolu-Trabzon-Erzurum-Azerbaycan-Kafkasya-Kırım-Girit*. Yapı Kredi Yayınları.
- Eralp, T. N. (1993). *Tarih Boyunca Türk Toplumunda Silah Kavramı ve Osmanlı İmparatorluğunda Kullanılan Silahlar*. Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- Foucault, M. (2012). *İktidarın Gözü* (I. Ergüden, Çev.). Ayrıntı Yayınları.
- Güldal, F. (2016). *Dersaadet'in Sur Kapıları*. Sur Çelik Kapı.
- Kahraman, S. A. (2010). *Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnamesi*. Yeditepe Yayınevi.
- Küçükdağ, Y., Arabacı C., & Yenice M. S. (2020). Tarihi Süreç İçinde Konya Şehrinin Fiziki Gelişimi. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (5), ss. 1-38.

Lefebvre, H. (2014). *Mekânın Üretimi*. Sel Yayıncılık.

Rifaioğlu, M. N. (2006). Yapı Kitabelerinin Konya İlinin Selçuklu Dönemi Kentsel Gelişiminin Belirlenmesinde Kaynak Olarak Kullanılması. *Megaron YTÜ Mim. Fak. E Dergisi*, 1(2-3), ss. 99-111.

Sönmez, C. C. (2008). *Antalya Kenti Kalesinin Tarihi*. Mimarlar Odası Antalya Şubesi Yayınları.

Yakar, M., Yıldız, F., & Yılmaz, H. (2005). *Tarihi Ve Kültürel Mirasların Belgelenmesinde Jeodezi Fotogrametri Mühendislerinin Rolü*. TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası 10. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı.